

Vejledning om fonde (legater) herunder ophævelse

Juridisk Afdeling i Aalborg, Aarhus og Viborg stifter har udarbejdet denne vejledning, der beskriver reglerne for legater, regnskab og revision, samt hvordan proceduren er for ophævelse af et legat.

Visse steder er der indsat henvisninger (links) til lovgivningen med angivelse af, hvilken bestemmelse i loven, der er relevant. Af hensyn til læsevenligheden, er henvisningerne ikke angivet med andet end paragrafnummer.

Til sidst i dokumentet er der en oversigt over det fulde regelsæt, der er henvist til.

I folkekirken findes der rundt omkring forskellige legater, som menighedsråd og præster bestyrer. Legater vil typisk være omfattet af de samme regler, der gælder for fonde, og vil derfor kunne side-stilles med fonde, selvom der fx er tale om "Jens Jensens Legat". Det er således ikke afgørende, at det hedder legat frem for fond.

1. Hvad er en fond?

I fondsloven findes definitionen af en "fond". Af [§ 1, stk. 2](#) fremgår det, at:

"Ved en fond forstås i denne lov en juridisk person, som besidder en formue, der er uigenkaldeligt udskilt fra stifterens formue, til varetagelse af et eller flere i vedtægten bestemte formål, som skal kunne efterleves i en længere årrække, hvor rådighedsbeføjelserne over fonden tilkommer en i forhold til stifter selvstændig ledelse, og hvor ingen fysisk eller juridisk person uden for fonden har ejendomsretten til fondens formue."

Derudover skelner man mellem legater, som har mere eller mindre end 1 million kroner i aktiver.

Hovedparten af de legater, som menighedsrådene bestyrer, vil have aktiver for mindre end 1 million kroner. Denne vejledning fokuserer på legater med *mindre* end 1 million kroner i aktiver.

1.1 Fonde med mindre end 1 million kroner i aktiver

Legater med aktiver på under 1 million kroner er ikke omfattet af fondsloven.

En række af fondslovens bestemmelser gælder dog fortsat for disse legater, herunder reglerne om at vedtægtsændringer skal godkendes af Civilstyrelsen, jf. [§ 1, stk. 6](#).

De almindelige fondsretlige grundsætninger er fortsat gældende for legater, der ikke er omfattet af fondsloven. Dette indebærer blandt andet, at væsentlige ændringer af vedtægten og opløsning af legatet kræver Civilstyrelsens tilladelse.

Det betyder, at hvis menighedsrådet fx vil lave en vedtægtsændring om sammensætningen af bestyrelsen for legatet, så skal menighedsrådet søge Civilstyrelsen om tilladelse til at lave vedtægtsændringen.

2. Regnskab og revision af fonde

Fondslovens regler om årsregnskab og revision gælder ikke for legater med mindre end 1 million kroner i aktiver. Der skal dog stadig grundet de almindelige fondsretlige grundsætninger være et årsregnskab for legatet.

Civilstyrelsen har oplyst, at der ikke er krav om, at regnskabet skal revideres. Regnskabet skal heller ikke indsendes til Civilstyrelsen. Det er fondens bestyrelse/bestyrer, der har ansvaret for regnskabet.

Det skal afklares, hvad der står i legatets fundats¹ om regnskab og revision. Hvis der her fx er krav om revision af autoriseret revisor, er det legatet, der betaler udgiften til en revisor.

Eksempel: Der er et selvstændigt legat, som bestyres af sognepræsten og/eller menighedsrådet, der også fører regnskab over anvendelsen. Der er desuden en bestemmelse om, at legatet revideres i forbindelse med regnskabet for stiftsmidlerne.

Udgangspunktet er, at regnskabet ikke skal revideres, heller ikke af stiftet.

Revision af legater er ikke omfattet af revisionsudbuddet, men hvis menighedsrådet har brug for at få et regnskab revideret, kan det ske kan med provstiudvalgets godkendelse. Godkendelsen gives specifikt. Menighedsrådet afholder udgifterne².

Menighedsrådet kan sende årsregnskabet for legatet til provstiudvalget, men det er ikke et krav, at provstiudvalget reviderer eller godkender regnskabet, da legatet ikke af en del af kirkekassen.

3. Opløsning af fonde

Menighedsrådet bør overveje at opløse mindre legater. Her tænkes der på de tilfælde, hvor legatets midler efterhånden er blevet meget små, og hvor der ikke længere kommer positive renteindtægter. Opløsning af et legat kræver Civilstyrelsens tilladelse, jf. [§ 32, stk. 1](#).

Ansøgningen sendes til Civilstyrelsen og skal indeholde en begrundelse for ønsket om opløsning af fonden og dokumentation for fondens størrelse, eventuelt i form af fondens seneste årsregnskab.

Civilstyrelsen har oplyst, at deres praksis er, at opløsning af en fond tillades:

- Hvis det er blevet umuligt eller klart uhensigtsmæssigt at efterleve formålet
- Hvis legatets aktiver udgør mindre end 2 millioner kroner
- Det er normalt et krav, at legatet har eksisteret i mindst 10 år

Ved opløsning af et legat skal legatet kapital uddeles i overensstemmelse med vedtægtens opløsningsbestemmelse. Er der ikke fastsat nærmere bestemmelse om uddeling af fondens kapital ved opløsning, skal kapitalen uddeles i overensstemmelse med formålet. Hvis der fx ikke er nogen opløsningsbestemmelse for et legat, hvor formålet har været støtte til menighedspleje i N.N. sogn, skal den resterende kapital uddeles til menighedspleje i N.N. sogn.

Civilstyrelsen tillader kun, at legatet uddeler til andet end formålet, hvis dette ikke længere kan efterleves eller er blevet åbenbart uhensigtsmæssigt. Hvis disse betingelser er opfyldt, skal uddelingen ligge så tæt ved det oprindelige formål som muligt. Det kan fx være, at legatets oprindelige formål var at støtte trofast tyende kvinder bosat i Aalborg, hvilket i praksis ikke længere kan lade sig gøre.

Opløsningen kan ske på én gang eller eventuelt over en periode på op til 3 år.

¹ Vedtægt for et legat, en fond eller en stiftelse indeholdende regler for institutionens økonomiske og juridiske forhold.

² [Cirkulære om kirke- og provstiudvalgskassernes budget, regnskab og revision mv. § 13.](#)

På bagerste side findes en skabelon til menighedsrådenes brug for ansøgning om opløsning af et legat.

4. Hvis du vil vide mere

Liste over lovgivning, der er henvist til:

[Fondsloven](#)

[Cirkulære om kirke- og provstiudvalgskassernes budget, regnskab og revision mv.](#)

Øvrigt materiale:

[Civilstyrelsens hjemmeside](#)

5. Hjælp og vejledning

Har I brug for hjælp og vejledning, er der mulighed for at kontakte det lokale stift:

Aalborg Stift
Thulebakken 1
9000 Aalborg
Telefon: 98 18 80 88
E-mail: kmaal@km.dk

Aarhus Stift
Dalgas Avenue 46
8000 Aarhus C
Telefon: 86 14 51 00
E-mail: kmaar@km.dk

Viborg Stift
Domkirkestræde 1
8800 Viborg
Telefon: 86 62 09 11
E-mail: kmvib@km.dk

Civilstyrelsen
(via e-post til civilstyrelsen@civilstyrelsen.dk)

Ansøgning om opløsning af legat

Menighedsråd skal hermed anmode om, at legat opløses, samt at formuen kan benyttes til i sogn. Fundats for legatet er vedlagt denne ansøgning, samt en oversigt over saldoen pr. .

Baggrund for ansøgning om ophævelse

legat blev indstiftet i og har hjemsted i sogn. Ved indstiftelsen var kapitalen kroner. Som det fremgår af fundatsen, er legatet under bestyrelse af .

(Yderligere historik eller særlige forhold vedr. legatet)

Af vedhæftede kontoudtog fremgår det, at saldoen pr. var kroner.

Sognepræsten og menighedsrådet ønsker, grundet den relativt lille kapital, ligesom der ikke længere kommer renter ind fra legaterne, at opløse legatet og benytte den tilbageværende kapital til i sogn. Der har ikke været udbetalt fra legaterne i flere år.

Såfremt der er spørgsmål til ovenstående kan der rettes henvendelse til undertegnede ved Menighedsråd.

Med venlig hilsen

Menighedsråd